

Българскитѣ освободителни движения и Русия.

Мисълта, идеята за освобождение никога не е напускала българския народъ презъ всичкото време на неговото робуване подъ турска властъ. Макаръ и подпадналъ подъ двойно иго — политическо и духовно, — нашиятъ народъ и въ най-тежкитѣ дни на това робство не е губилъ своето народностно съзнание, не е губилъ вѣрата и надеждата; че съ собствени сили и съ помощта на родствени нему народи ще отхвърли това иго и ще добие свобода и независимостъ.

Още презъ XVI вѣкъ, когато Турция е била на върха на своето могъщество, българитѣ съ живъ интересъ следили войнитѣ на своята мощна завоевателка, които тя водила далечъ задъ Дунава съ голѣмитѣ християнски държави, и се старяли не единъ пѣтъ да използватъ тия войни за своето освобождение. Посолствата, които християнскитѣ държави презъ тая епоха изпращали въ Цариградъ и пѣтътъ на които е билъ презъ България, българитѣ всѣкога посрещали съ готовностъ, изказвали имъ своитѣ теглила и страдания отъ турското иго, канили ги да дойдатъ да ги освободятъ, като ги увѣрявали, че при появяване на християнскитѣ освободителни войски тѣ ще възстанатъ съ оржие въ ръка и ще се борятъ заедно съ тѣхъ за своето освобождение. Дори презъ XVIII вѣкъ, когато българскиятъ народъ е билъ крайно угнетенъ отъ турци и гърци, искрата за свобода и независимостъ и тогава не изгаснала у него. Селското население си запазило своя славянски езикъ, запазило своя народенъ битъ и своя независимъ български характеръ.

Ето защо освободителнитѣ движения и народни възстания никога не сж пресгавали въ България презъ време на турското владичество. Отначало, презъ XVI вѣкъ, по-рѣдки, тия народни възстания къмъ XVIII вѣкъ станали по-чести и бавно, но сигурно подготвяли почвата за отхвърляне на турското иго. Още силна и добре организирана турската държава презъ XVIII вѣкъ, българитѣ презъ това време не могли да възставатъ открито; обаче, отдѣлни личности, юнаци, пропити съ свободенъ духъ, забѣгвали